

Slovenski dom

Štev. 88.

V Ljubljani, v ponedeljek, 20. aprila 1942-XX

Leto VII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje Italijanskega in tujega
Izjava: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in sprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Vojno poročilo št. 687: Nepretrgani napadi na Malto

687. uradno vojno poročilo pravi:

Omejeno delovanje patrol in topništva v Cirenai, kjer so stalno neugodni vremenski pogoji in silni peščeni viharji omejili tudi delovanje letalstva.

V pretekli noči so naši bombniki znova napadli letalska oporišča na Malti.

Dva govora za Hitlerjev 53. rojstni dan

»Hitler bo že našel nove odločitve, da bo dosegel končno zmago,« pravi razglas maršala Goeringa

Berlin, 20. aprila. s. Ob priliki rojstnega dne Adolfa Hitlerja, ki ga danes obhajajo v Nemčiji, je maršal Goering nemškemu narodu naslovil proglas, v katerem se zlasti klanja veličini političnega duha vodje, ki v dobi, prepolni dogodkov, z varno roko vodi usodo svojega naroda. V proglasu nadalje pravi: »Čisto naravno bi bilo, če bi se narod, ki so proti nam, pridružili silni Nemčiji v skupni fronti, da bi Evropo branili pred valjarjem boljševiškega uničujočega besa in pred uničevalno

voljo komunizma. Hitler je, oborožen z občudovanja vredno potrpežljivostjo, neštokrat skušal prepričati jih, ko jih je opominjal k razumevanju, naj so te njegove nastope razlagali, kakor so že hoteli. Njegov cilj je bil mir, toda sovraštvo in zavist slepe tolpe nam je dala vojno.

Nemčija je na to voljo po vojni znala odgovoriti z močjo svojih oboroženih sil; na vzhodu in na zahodu, na severu in na jugu se ji je posrečilo spopad ponesti izven lastnih meja. Vojna zoper Sovjetsko zvezo je vojna za rešitev vse Evrope zoper neskončno nevarnost, ki ji je grozila. Ta vojna je še čudoviteje razodela Hitlerjevo osebnost, ki je s svojim vojaškim genijem in z vso močjo svoje duše znal pripeljati boj do zanesljivega odločilnega razdobja. Hitler bo že našel nove odločitve, da bo dosegel zmago, bojišče in domovina pa bosta vedno pripravljena, da pomagata njegovi volji.

S temi mislimi in s hvalečnim srcem obnavljamo na ta dan svojo prisego: da bomo pogumni, da se ne bomo bali nobene nevarnosti in nobene žrtve, da bomo neutrudljivo napenjali vse svoje sile za končno zmago in da bomo prepričani o moči in veličini velikega nemškega cesarstva v bodoče.

Berlin, 20. aprila. s. Danes obhaja Adolf Hitler svoj 53. rojstni dan. Sredi je bila zato slovesna proslava v berlinski filharmonični dvorani. Minister za propagando dr. Goebbels je imel ob tej priliki govor, ki so ga prenašale vse nemške radijske postaje. Govornik je orisal izrazito podobnost med Friderikom Velikim in Adolfom Hitlerjem in se posebej dotaknil sedemletne vojne, ko se je pruski kralj tako silajno izkazal po svojem velikem političnem in vojaškem duhu. Tako nudi zgodovina danes tudi nemškemu vodji priliko, da se v kočljivem obdobju svetovnega spopada izkaže. Dr. Goebbels je nato govoril o silni hudi zimi, ki jo je nemški narod premagal, in o vodji med drugim dejal: »Vsi smo bili v njegovi bližini brez mnogih besed in brez posebnih spodbud. Ves narod je kar sam pri sebi čutil in slutil, da je vodja, medtem ko smo mi bili zaposleni s svojimi velikimi in drobnimi vsakdanjimi zadevami, vodil oriaško bitko na vzhodnem bojišču in v silno dolgih nočeh koval svoje načrte v glavnem stanu, tako da je vpliv njegove volje žarel prav tja v najbolj oddaljeni kotiček bojišča in v bojih prežl vse polke do poslednjega vojaka.«

Potem je govornik še posebej poudaril hrabrost in zvestobo, s katerima so zavezniški vodje spremljali v njegovem velikem boju, in dejal: »Če je nemški narod mogel dokazati, da vodilna vloga, ki je njemu in zavezniškim prihranjena na evropski celini v bodočnosti, ni ugrabljena vloga, marveč taka, ki jim gre neposredno in docela zaradi zgodovinskih pravic, tedaj so nemški narod in njegovi zavezniški podali za to sijajni dokaz. V pretekli zimi je nemški narod premagal najtršo preskušnjo, iz katere je izšel zmagovit narod, kakor ima nemški narod sploh pravico, da sme veljati za zmagovalca vseh preskušenj.«

Nadaljeval je: »Ko danes na večer pred 53. rojstnim dnem zbiramo ves narod okrog zvočnikov, opravljamo vse kaj drugega in vse

kaj več ko preprosto slovesnost. Danes izpričujemo čustvo in prepričanje vseh Nemcev, in to na globlji in pomembnejši način, ko kdaj koli poprej. V nekem smislu obnavljamo svojo vero, ki smo jo že izpovedovali milijonkrat. To vero potrjujejo neštete žrtve, ki jih je dal sam sam od sebe in brez pogojev narod, ki mu ni do besed, da bi z njimi izražal svoja prava čustva.

S pretresljivim povečevanjem duha vsega nemškega naroda, ki veruje v svojega vodjo in mu vsak hip posveča vse sile, je dr. Goebbels zaključil: »Ni je večje sreče za narod na zemlji kakor ta, da lahko služi svojem lastnemu duhu in da more izpolniti svoje poslanstvo. Čutimo se vsak dan počaščene, da imamo in uživamo to srečo. V resnosti sedanjih časov je prav njihova veličina. Mi gotovo ne bi hoteli našega časa zamenjati s kakim drugim. S hvaležnostjo in zvestobo pozdravljamo našega vodjo v tej uri, ko se fronta in domovina čutila nerazdružljivo povezani. Nemci po vsem svetu so strnjeni v tej skupnosti iskrenih želja, ki se vselej zbira na večer pred rojstnim dnem vodje. Zdržimo svoje želje v besede, po katerih naj nam ostane vedno, kar nam je bil in je: naš Adolf Hitler.«

Berlin, 20. aprila. s. Za Hitlerjev rojstni dan je poglavar nemškega tiska dr. Dietrich napisal članek, v katerem pravi:

»V tem zgodovinskem boju za življenje in za bodočnost našega naroda, o ve naše misli in vse naše moči naperjene v en cilj: zmago. Hitlerjev rojstni dan je dan združenja mejnik na vsiki poti zgodovine, pogled nazaj in hkratu v bodočnost, ki naj nam utrdi vero v sile, ki odločajo našo usodo in našo bodočnost. Tri so poročila, ki bodo zagotovila Nemčiji zmago: boljši vojaki, boljši vodja in boljša ideja.«

Visoki Komisar pozdravlja hrvaškega trgovskega ministra

Ljubljana, 20. aprila.

Včeraj je potoval skozi Ljubljano trgovski minister kraljevine Hrvaške dr. Dragutin Toth, ki potuje na obisk milanskega veleposlana.

Visoki Komisar se je podal na postajo k srečanju z visokim gostom.

Vesti 20. aprila

Danes bo v Rim dopotoval hrvaški minister za trgovino, obrt in veleobrt dr. Toth, ki bo imel važna gospodarska pogajanja.

Predsednik madžarske vlade de Kallay je sprejel italijanskega poslanika v Budimpešti Antusa ter se z njim prišlo pogovarjal.

Bolgarski kralj je včeraj sprejel svojega novega vojnega ministra generala Mičova in imel z njim dolg pogovor.

V Turčiji so zelo razburjeni zaradi ugovora, ki ga je sovjetska agencija Tass dala v zvezi z razpravami zoper napadalec na nemškega poslanika von Papena. Ugovor hoče pritiskati na turško vladu v korist atentatorjev. Turške oblasti se seveda na take nastope ne bodo ozirale.

V Plovdiv je dopotoval ravnatelj turškega ministrstva za gospodarstvo, ki se bo s pristojnimi bolgarskimi oblastmi pogajal za ustvaritev praktičnih temeljev, ki naj bi omogočili nadaljni razvoj trgovskih odnosov med Bolgarijo in Turčijo.

Angleška uradna agencija poroča, da se francoska podmornica »Surcouf«, pripadajoča pomorskim silam generala de Gaulle, ni vrnila v oporišče in da je najbrž izgubljena. Podmornica je bila največja na svetu, imela je 4300 ton nošila je lahko majhno letalo, vozila 20.000 km brez postanka in imela posadko 150 moč.

Siamska vlada se namerava preseliti v mesto Pitsanolk, ki je kakšnih 400 km od sedanjega prestolnice. S tem hoče reorganizirati industrijo v tem največjem industrijskem središču Siamu.

Francoska Indokina je že pokazala pripravljenost za součevanje z Japonsko, ko je pričela izvažati na Japonsko večje količine riža in žita, je povedal japonski veleposlanik v Indokini.

Pomorski odbor ameriške zbornice je odobril osnutek zakona, ki uvaja pomožno pomorsko vojsko, sestavljeno iz žensk. Novi ženski zbor pa bo zamenjal mornariške neborce, ki bi lahko opravljali delo pri važnejših nalogah.

Predsednik perujske republike Prado bo službeno obiskal Združene države. Perujski zunanji minister je zaradi tega že v petek odpotoval v Washington.

Iz Lizbone je spet odplul parnik, ki vozi portugalsko prebivalstvo topništvo za Cap-Verdejske otoke. Drugi parnik pa je odpeljal večjo množino vojnega materiala za posadko na Azorih.

30. junija 1943 bo ameriški državni dolg dosegel 110 milijard dolarjev, če pa bo vojna trajala do leta 1944, se bo dvignil na 200 milijard, je povedal predsednik newyorške borze.

Brazilska vlada že nekaj časa preganja nemške državljane in dela preiskave in nasilstva v hišah nemških državljanskih in Brazilcev nemškega rodu, vse brez povič. V Rio de Janeiru pa so aretirali 200 Nemcev, poroča DNB.

V Bolgariji so že začeli popisovati judovske nepremičnine, katere bo država razlastila. Vrednost teh nepremičnin cenijo na 10 milijard levov.

Nemško vojno poročilo: Letalsko udejevanje proti Rusiji in Angliji na vseh bojiščih

Hitlerjev glavni stan, 20. aprila. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje uradno vojno poročilo:

Uspešni letalski napadi so bili usmerjeni proti vojni luki v Sevastopolju in pristaniškim napravam ob kavkaški obali.

V srednjem in severnem odseku vzhodne fronte so prinesli lastni napadi nadaljnje uspehe. Na posameznih mestih je sovražnik nadaljeval svoje napade in sunke brez uspeha.

Močni oddelki bojnih in strmoglavnih letal so napadali podnevi in ponoči vojaške naprave na otoku Malti. V ladjedelnih v La Valletti, v oskrbovalnih napravah, v skladiščih goriva, torpedov in municije so povzročile množične eksplozije, ki so zadele v polno, najhujše opustošenje. Napadi na letališča v Luki, Halfarju in Calafani so bili posebno uspešni. Nekaj letal je bilo uničenih na tleh ali pa poškodovanih.

Oddelki bojnih letal so napadli v poslednji noči vojaško važno angleško pristanišče Grimsby. V velikih mlinih in pristaniških napravah so nastali večji požari in eksplozije.

Po hudih angleških letalskih izgubah, ki so bile javljene v včerajšnjem vojnem poročilu in ki so se povečale na 29 sestreljenih letal, niso angleška letala niti podnevi niti ponoči priletela nad nemško ozemlje.

V času od 20. marca do 10. aprila je izgubilo angleško letalstvo 273 letal, izmed teh 97 nad Sredozemskim morjem in v severni Afriki. V istem času smo izgubili v borbi proti Angliji 65 lastnih letal.

Berlin, 20. aprila. s. Iz nemškega pristojnega vira popolnoma zanikajo sovjetska poročila, po katerih naj bi bilo prišlo do zmagovitih ruskih nastopov v pokrajini pri Brijanskju. V Berlinu pravijo, da je zadnje dni bilo na tem predelu bojišča le malo udejevanja.

Kitajcem vodstvo prometa v Birmi, med drugim tudi vodstvo železnice, glavnih cest, telefonov in brozjava.

Tokio, 20. aprila. s. Z nekega japonskega oporišča poročajo, da japonski oddelki nadaljujejo s čiščenjem na otoku Billitonu, ki leži ob vzhodni obali otoka Sumatre. Japonci so si zagotovili popolno nadzorstvo nad rudniki cinka, ki so na tem otoku. Drugi japonski oddelki so zasedli dva otoka, ki ležita zahodno od otoka Sumatre. Oddelki japonske mornarice so včeraj jutraj zasedli pristanišče Santo Rosario na filipinskem otoku Guimare. Otok leži južno od otoka Panaya. Japonci so se polastili benecinskih skladišč, ne da bi naleteli na odpor. Prebivalstvo je izkrcujoče se Japonce prijazno sprejelo.

Položaj v ruskih pokrajinah, zasedenih po Romuniji Poročilo maršala Antonescu o obisku v Besarabiji, Bukovini, Transilvaniji in na Krimu

Bukarešta, 20. aprila. s. Romunski državni poglavar maršal Antonescu se je vrnil z obiska pri romunskih četah ob Doncu in na Krimu ter z nadzorstvenega potovanja po Besarabiji, Bukovini, Transilvaniji in na Krimu. Po vrnitvi je poročal vladi ter dejal, da je po letu dni vojne, potekajoče v kar najtežavnejših okoliščinah vedenje, disciplina, izurjenost, oprava in morala romunskega vojaška odlična. Romunski vojski so pod dobrim poveljstvom in so enaki najboljšim vojakom na svetu. Nato je govoril o kmetijskem položaju v osvobojenih pokrajinah ter trdil, da je uresničenje kme-

tijskega načrta zagotovljeno do sto odstotkov. Hkratu z vojnimi prizadevanji, ki naj zagotove zmago, so romunske oblasti živo delale za obnovitev vsega, kar so v Besarabiji in Bukovini boljševiki uničili: mostove, ceste, telefonske in brozjavne zveze. Železniške zveze so v Besarabiji urejene v obsegu 1550 km. Maršal je na koncu poročila vzpodbujal ministre, naj obiskujejo pokrajine in oblasti na robu države ter je pohvalil delo ter organizacijsko silo, o kateri so Romuni v tem zadnjem letu dali veliko dokazov.

Wellesove izjave imajo zatrdno namen plašiti Madžarke, kar je v skladu z izsiljevalno politiko Anglije in Amerike do držav, ki so zaveznice Osi. Ameriške grožnje pa Madžarov ne plaše, zakaj Madžari se bore zoper boljševizem ne le, ker so zavezniški Osi, temveč ker vedo, da morajo braniti lastno neodvisnost pred sovjetsko nevarnostjo.

Švicarska politika in njene težave

Bern, 20. aprila. s. Na zboru švicarske radikalne stranke je švicarski zunanji minister Pilot imel govor, v katerem je poudarjal zadovoljive odnose med Švico in med tujino. Najtežje je voditi nevtralnno politiko, toda švicarska vlada skuša v svoji zunanji politiki biti poštna, odkritosrčna in odločna. Za dober potek vladnega dela v državi sami pa je potrebna vsa dobra volja prebivalstva, zakaj bližnja bodočnost bo trda. Vprašanja, ki da, jejo švicarski vladi največ posla, so: državna obramba, prekrba prebivalstva in ustvaritev delovnih možnosti.

Nemška sodba o sovjetski vojni in prehranjevalni zmogljivosti

Berlin, 20. aprila. s. Poluradni »Dienst aus Deutschland« se bavi s sovjetsko vojno zmogljivostjo ter prihaja do sklepa, da mora Sovjetska zveza na tem področju zdaj prestajati posebno težavno trenutke. Glede angleških in ameriških vojniš pošiljatev pravi omenjeni list, da imajo prevozi skozi Perzijski zaliv precej skromen pomen, dovozi po poti v Murmansk pa so hudo trpeli prav v zadnjih časih zaradi zmagovitih nemških letalskih in pomorskih napadov. Iz strinjajočih se izpovedi ujetnikov, pa tudi iz listin, ki so jih Nemci dobili v roke med različnimi nastopi, je videti, da se položaj glede prehrane v Sovjetski Rusiji naglo slabša. Sovjetske oblasti na tem področju ne morejo nič pomagati. Izguba rodovitnih ukrajinskih planjav pomeni udarec, ki je morda odločilno vplival na prehranjevalno zmogljivost boljševizma. Nemškimi generalom, končuje »Dienst aus Deutschland«, se zdi, da bodo bližnji vojaški dogodki prinesli potrdilo o tem.

Ameriške grožnje glede vojne napovedi Madžarski, Bolgariji in Romuniji

Budimpešta, 20. aprila. s. Podtajniki ameriškega zunanjega ministrstva Sumner Welles je izjavil,

Laval sestavi novo francosko vlado

Vichy, 20. aprila. s. Uradno poročajo, da je Pierre Laval sestavil novo francosko vlado. Laval ima v njej poleg predsedništva tudi notranje, zunanje ter informacijsko ministrstvo. Pravosodni minister je Joseph Barthelemy, finančni minister Catala, minister za prekrbo Bonnard, minister brez portfelja Romier. Državni podtajniki so: za vojno general Bridoux, za mornarico admiral Alphonse, za letalstvo general Janniquin, za delo Lagardelle, za kmetištvo in prekrbo Bonnefoux, za kolonije general Brevie, za družino in zdravstvo dr. Grasset. Podtajniki pri predsedniku vlade so De Brion, admiral Platon, Benoist-Mechin ter Gérard. Glavni pooblaščenec za francosko-nemške gospodarske odnose je Bernaud.

Francoski častnik Marcel Deat piše v listu »Oeuvre«, da bo prišlo do obnove razprav v Rimu v novih okoliščinah ter zahteva, da mora biti sodišče drugače sestavljeno. Med člani bi moralo biti tudi nekaj borcev s fronte in nekaj civilistov, ki so pretrpeli zadnje angleške bombne napade na Pariz.

Rojstvo Rima – praznik dela

Ljubljana, 20. aprila.

Rojstvo Rima, praznik dela, se bo praznovalo 21. aprila v vsej Ljubljanski pokrajini po Ducejevi besedi: »Praznovati rojstvo Rima pomeni praznovati našo vrsto civilizacije, pomeni povzdigovati našo zgodovino in naše pleme, pomeni opreti se trdno na preteklost, da se bomo lahko bolj pogladi v bodočnost.«

V mestu bo Zvezni tajnik ponesel ob 10. uro zvezni zastavo v vojaški bolnišnici zavrtke

Zvezni podtajnik nadzoruje črnomeljsko okrožje

Ljubljana, 20. aprila.

Po ukazu zveznega tajnika je podtajnik Ernesto Capurso pregledal inspektorat petega okrožnega pasu v Črnomlju.

Najprej je obiskal sedež okrožnega inspektorata in krajevnega bojevnika fašista, kjer je ugotovil pravilnost in skrb, s katero se opravlja vsakodnevno uradno poslovanje, nato pa se je pregledal v spremstvu okrožnega nadzornika inž. Emilija Cassanega šolske prehranjevalne akcije v Črnomlju ter pripadajoče fašistične organizacije. Povsod je izrazil svoje zadovoljstvo nad dosedanjim delom in uspehi.

Zvezni podtajnik je stopil potem v stik s krajevnimi vojaškimi oblastmi.

Popoldne je obiskal šolo za kolonijo cigánov, ki prebivajo v črnomeljskem okraju že nad 300 let, ter se globoko zahvalil okrožnemu

z darili Zveze Fašijev, ob 11 pa bo svečano odprl prodajalno kmečkih gospodinj.

Ob 11.30 se bo praznoval zgodovinski dan v dvorani raportov GILL-a.

Popoldne ob 15 bo imel na sedežu Pokrajinskega Dopolnora Zbor poveljništva obmejne straže XI. Armadnega zbora predstavo v čast Oboroženih Sil.

Istega dne bodo hierarhi in fašisti, določeni po Zveznem tajniku, proslavili praznik dela v najvažnejših pokrajinskih središčih.

nadzorniku za lepo in človekoljubno delo.

Prav tako v spremstvu tov. Cassanega si je zvezni podtajnik nato ogledal sedeže bojevnika fašijev v Vinici in v Metliki ter sedež fašistične stranke v Semiču ter obiskal tudi pripadajoče sedeže posameznih organizacij in se podrobno zanimal za delovanje šolskih kuhinj.

Zvezni podtajnik se je slednjič hotel tudi osebno prepričati o poslovanju šolske kuhinje v Dragatušu, odkoder se je nato spet vrnil v Črnomelj ter izrazil okrožnemu nadzorniku veliko zadovoljstvo nad dosedanjim delovanjem fašističnih organizacij na tem področju, nad delovanjem, ki povsod v redu poteka.

Slednjič je zvezni podtajnik dal v imenu zveznega tajnika natančna navodila, za bodoče delo.

Orgelski koncert prof. St. Premrla

Ljubljana, 20. aprila.

Snoči je v skromno razsvetljeni stolnici prof. Stanko Premrl lepemu številu ljubiteljev orgelske glasbe postregel s pisanim in izdatnim sporedom. Takle glasben večer v mračnem svetem prostoru, kjer ubrana, premišljena, mehka in obširna pa veličastna zvočja polnijo temne stropne svode, ima za marsikoga poseben mik: tu ni narejenosti, ni tistih tisočih drobnarij, ki ga v svetnih dvoranah tako motijo. Ko ždiš kot kupček reve v cerkveni klopi in zreš nad seboj le temnosivé zidline, ki se s tako značilno slovenskimi baročnimi okraski zlivajo tja gor v mračno nekončnost, pa nekako zavzet s sluhom tipaš za izgubljenimi se vokali, ki se zgrinjajo s kora, čutiš, da si sam in da si se pomiril v tej prostorni in duhovni razsežnosti. V takem kraju zidna zrkla nimajo paše, vse nekam otrpne in se zgane vase.

Tako je bilo tudi snoči, ko je prof. Premrl zaigral dvanajst orgelskih skladb, šest slovenskih in šest italijanskih. Z vrsto zgodnjih italijanskih orgelskih skladb nas je nedavno seznanil g. prof. Tome na koncertu v Hubadovi dvorani. Zdaj smo jih srečali še nekaj, ki se po notranji zgradbi in preprosti plemenitosti skladajo z oznako, ki smo jo tedaj začrtali za tista dela, izbrana po prof. Tomcu.

Pomlajenim uspehom pa so bila od vseh še-

stih zadnja tri gotovo bolj po godu (Bossi, Odrsenje; Picchi, Pastoral; Canestrari, Allegro festoso). Zlasti Picchijeve preproste pastirske frule so prepolne ljubke miline, ki človeka na mah prevzame, dočim se Canestrarijev Allegro poslušalca polasti po mestoma blestemem blešku.

Slovensko orgelsko glasbo so veljavno zastopali Krek, Hladnik, Orglavec sam, Šivic, Ravnik in Tomc. Krek je v slavnostni predigriz izrazil po pretehtanem veličastju, Hladnik v meditaciji nekam medel, Premrlve variacije na J. Skroupovo papeško himno pa napravljajo iskren vtis komentarija z ljubeznivo obdelanega tehtnega besedila. Skroupov stavek je krepak in je Premrlu v temperametu dal dosti prilike, da se je lahko razživel. Orglavec je to tudi prav spretno pokazal. Posebno zadnja variacija vsa žari.

Od mlajših treh pa sodimo, da gre vsaj po zanimivi zgradbi prvo mesto Tomčevi fugi. Bogata kromatična krita z gostimi prepleti lepo izpričuje skladateljevo izvirnost. Vsi trije pa hodijo svoja lastna pota, dokaz, da tudi slovenska orgelska glasba skriva še dosti obetov. Premrlova igra je predobro znana, da bi ji bilo potrebno dodajati sitne pridevniške navlake. Pripravila je ljubiteljem lep večer. Senkavške orgle so stare in najbrže muhaste, prof. Premrl pa jih pozna do obisti. Zato so mu tako vdane.

vernike brez razlike, da se ravna po pameti in čednosti in se izogiblje mode, ki ne bi bila dostojna.

Poraba in razdeljevanje vina. Finančni minister je izdal okrožno na podrejene organe, v kateri jim daje navodila za izvajanje nadzorstva nad pridelavo in zlasti nad prodajanjem in razdeljevanjem vina. Načelno velja odločba, da je treba porabo vina omejiti za polovico tistih količin, ki so bile porabljene lani ob tem času. Na splošno pa je treba, če se le da, še bolj štediti in gledati na to, da bo čim več vina ostalo doma, kajti mnogo ga potrebuje vojska, veliko pa tudi destilacijska industrija. Nadzorovalni organi bodo morali pogosto nadzirati skladišča vin in pregledovati dovolilnice, ki so jih lastniki vinskih zalog dobili od pristojnih sindikalnih organizacij. Odredbe veljajo za vsa vina, pa naj bodo nova, mošči ali pa več kot tri leta stara vina. Nikjer ne sme poraba seči čez 50% lanske potrošnje.

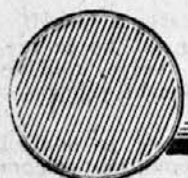
Zdaj je dokončno urejeno, kako bo Zagreb dobival mleko. Vso oskrbo bo imela v rokah kmečkarske mlekarne zadruge.

VICTOR

(Brevettato) Nuovo apparecchio rima- gilecente. Nessun consumo di energia. Rendimento massimo. Affidabile concessione

(Patentirano) Nov aparat za krpanje nogavice, brez porabe nake energije, zmogljivost kar največja. Od- dajamo dovoljenja

Soc. An. R. I. M. A. - Via Confalonieri 86 - MILANO

RDEČI KROG

ROMAN

Tujec je bil visok, plečat mož. Bil je ves zasopel, ker je nosil v rokah težak kovčeg. Preteklo je nekaj časa, preden se mu je bilo mogoče oddahniti in odgovoriti.

»Moje ime je Marl,« je dejal, »Felix Marl. Ali niste še nikoli nič slišali o meni? Če se ne motim, ste vi mladi mr. Beardmore. Ali ni res?«

»Da, tako se imenujem,« je dejal Jack in ponovno vprašal: »Kaj pa delate vi tukaj?«

»Povedali so mi, da vodi tod mimo bližnjica do železniške postaje. Toda ta bližnjica le ni tako kratka, kakor so mi jo opisali,« je dejal mr. Marl, ki je še vedno težko dihal.

»Namenjen sem, da obiščem vašega očeta.«

»Ali ste bili morda vi kaj okoli tistega drevesa?« je vprašal Jack.

Marl ga je pri tem vprašanju začudeno pogledal.

»Zakaj pa naj bi bil šel v bližino tistega drevesa?« je skoraj bojevit vprašal. — »Povem vam, da sem prišel naravnost čez ta polje.«

Medtem ko sta dva govorila, ju je dohitel Froyant, ki je bil prej malo zaostal. Mr. Froyant je plečatega moža spoznal in dejal Jacku:

»Tale gospod je Marl; jaz ga poznam.« Potem pa se je obrnil k Marlu in ga vprašal:

»Marl, ali ste videli kakšnega človeka v bližini tistega drevesa?«

Mož je odkimal. V resnici ni ta možak o drevesu in njegovi skrivnosti prav nič vedel. Vse, o čemer so ga spraševali, mu je bilo neznano.

»Še opazil nisem, da raste tam kakšno drevo!« je odvrnil. —

»Kaj, kaj se je zgodilo, da me tako sprašujete?«

»E, prav nič se ni zgodilo,« je dejal rezko Harwey Froyant.

Čez nekaj časa so prišli do hiše. Jack je nosil v rokah kovčeg novega obiskovalca.

Prihod tega velikega in močnega moža ni naredil nanj posebno dobrega vtisa. Njegov glas je bil surov in njegovo obnašanje vsakdanje. Jack je premišljal, v kakšni zvezi bi utegnil biti ta čudni mož z njegovim očetom?

Ko so se hiši že skoraj čisto približali, je širokopleči Marl nenadoma in brez vidnega vzroka prestrašeno kriknil in odskočil. Nobenega dvoma ni bilo, da se je moč prestrašil. Ta strah se mu je kar bral na prebledelih licih in tresočih se ustnicah. Trepetal je od nog do glave.

Jack ga je opazoval kakor okamenel. Tudi Harwey Froyant je bil začuden, a obenem radoveden.

»Za vraga, kaj vam pa je, Marl?« je divje vprašal Froyant, ki je bil ves iz sebe ob pogledu na neprikriti strah tega moža, ki se je zdel na zunaj tako hladnokrven.

»Nič, nič,« je zamrmral Marl s pridruženim glasom. »Jaz sem...«

Pili ste ga najbrže,« mu je vpadel v besedo Froyant.

Potem ko so spremili Marla v hišo, je Jack v vsej naglici odšel, da poišče Derrieka Yala. Našel ga je na vrtu, kjer je mr. Yale sedel na bambusovem ležalnem stolu v senci med grmičevjem. Glava mu je bila sklonjena na prsi, roke pa je imel prekrizane na način, ki je bil zanj tako značilen.

Ko je Yale zaslišal korake mladega moža, je dvignil glavo.

»Ne morem vam povedati,« je dejal Yale in to še prej, preden mu je mogel Jack zastaviti vprašanje. In ko je videl na Jackovem obrazu presenečenje, se je zasmajal in rekel:

»Hoteli ste me vprašati, kaj je tako prestrašilo Marla? Ali ni res tako?«

»Da prišel sem zaradi tega,« se je zasmajal tudi Jack. —

Število ljubljanskih meščanov se močno krči

Ljubljana, 20. aprila.

Ko je pred kratkim umrl najstarejši ljubljanski gasilec Ivan Perme, je naznanjala črna zastava na palači meščanske imovine, ki jo Ljubljanci imenujejo po nekdanjem okrožnem uradu kreslja, da se je zopet zmanjšalo število ljubljanskih meščanov. Povečati se namreč število ljubljanskih meščanov ne more, ker jih zakon o mestih iz leta 1934. več ne pozna. Mestni svet ljubljanski ne more več zaslužni občanom deliti te časti, ki se danjo Ljubljano veže z njeno ponosno preteklostjo.

Po sedanjih postavah so vsi občani enaki. Za mesto in narod najbolj zaslužni pa sme mestni svet podeljevati samo še čast častnih članov mestne občine ljubljanske, a pred zakonom o mestih, je bila največja čast, ki je mogla Ljubljano z njo koga odlikovati, častno meščanstvo. — Tako ima Ljubljana danes samo še dva častna meščana: Engelberta Gangla in dr. Dinka Puca ter tri častne člane: Otona Zupančiča, Jožeta Plečnika in Franciška Sal. Finžgarja, ki jih je s tem najvišjim odlikovanjem počastila sedanja mestna uprava gotovo po pravici in z odobravanjem vsega naroda.

Število častnih članov mestne občine ljubljanske se po zakonu o mestih še vedno lahko dopolni in poveča z izvolitvijo novih, nikakor pa po zakonu ni mogoče dopolniti števila meščanov. Zato se število meščanov vedno manjša ter jih danes Ljubljana šteje samo še 38. Od oktobra meseca 1939 je namreč črna zastava na palači meščanske imovine naznanjala Ljubljani smrt naslednjih, za mesto zaslužnih mož-meščanov: Engelberta Franchettija, Karla Krušiča, Ivana Permeta, Andreja Šarabona, Ivana Tomažiča ter Anton Zgonca.

Na čelu ljubljanskih meščanov je načelnik odbora za upravo meščanske imovine, ugledni pekovski mojster ter član mestnega sveta ljubljanskega, Avgust Jenko, ki res združuje vse tradicionalne vrline ljubljanskega meščana.

Od leta 1854. namreč upravlja meščansko imovino mestna občina ljubljanska s posebnim odborom, ki ga voli občinski svet izmed meščanov. Ta odbor iz meščanov upravlja meščansko imovino ter svetuje mestnemu svetu podpore, ki jih imajo pravico dobivati meščani iz dohodkov meščanske imovine, torej iz dohodkov palače meščanske imovine ali kresije ob tromeštju.

Ta razmeroma mala skupina poštvalnih mož danes predstavlja vso slavno in ponosno tradicijo nekdanjega ljubljanskega me-

ščanstva. Kdor v prejšnjih stoletjih v Ljubljani ni bil meščan, ni smel začeti nobene obrti niti odpreti trgovine, saj je bilo drugima dvema stanovanjama, namreč duhovskemu in plemenskem stanu, prepovedano trgovati in se pečati z obrtjo. Izmed meščanov so bili izbrani člani magistrata, torej člani notranjega in zunanjega sveta ter občine. Magistrat ljubljanski, ki ga danes imenujemo mestni svet, je imel v prejšnjih stoletjih vso oblast v Ljubljani in tudi vso sodno oblast ter je celo izrekel sodbe na smrt po razpravi mestnega sodnika. Za meščane, ki se niso mogli več preživljati in so prišli v stiske, je bilo že v srednjem veku ustanovljeno meščansko zavetišče ali meščanski spital z lastno cerkvijo sv. Elizabete, ki se je spominjamo predvsem iz časov reformacije. Meščanstvo je to svojo socialno ustanovo podpiralo z vsemi močmi in sramota bi bila, če bi se meščanskega spitala meščani ne spomnili vsaj v svoji oporoki. Zato je premoženje meščanskega spitala silno naraslo, kakor nam pričajo v mestnem arhivu debeli urbarni te ustanove. Meščanski spital je v prejšnjih stoletjih imel hiše in vrtove po vseh ulicah tedanje Ljubljane, kmetije, travnike, njive in gozdove pa po vsej bližini in daljni okolici tja do Krima in Škofje Loke. Zato je bil pa tudi upravičel tedanje meščanske imovine ali spitalski mojster, skoraj največji gospod v Ljubljani. Ko ga je magistrat izvolil, so ga mestni očetje v slovesnem sprevodu z godbo in med pokanjem topov na Gradu spremlili v spital.

Privilegiji in pravice, ki so jih ljubljanskemu meščanstvu skoraj razpisno dajali vladarji, da si zagotovijo skrb meščanstva za mestno obzidje in utrdbe, prav tako pa pridobe naklonjenost meščanstva v boju proti oblasti želnemu plemstvu, vse te predprave so dandanes samo še častiljivi pergamenti v mestnem arhivu. Edino čast meščanstva nas še spominja na nekdanjo veljavnost in moč ljubljanskih meščanov, ki so se vedno odlikovali v junških bojih pri obrambi mesta, pri varstvu svojih pravic, pri socialnem delu in poštvalnosti za someščane in pri prizadevanjih za napredek, lepoto in čast Ljubljane.

Današnji meščani so predstavniki nekdanje velike in trdne meščanske zavesti in najsvetlejšje ljubljane do mesta Ljubljane. Zato jim pa vse prebivalstvo ljubljanskega mesta želi, naj bi še dolgo uživali svojo veliko čast in s svojim zgledom spodbujali soobčane k poštvalni meščanski zavesti!

Italija : Španija 4:0 (0:0)

Prepričljiva italijanska zmaga

Včeraj je bila v Milanu na velikem igrišču v San Siru odigrana tako težko pričakovana nogometna tekma med dvema najboljšima evropskima nogometnima enajstoricama, med Španijo in Italijo. Da je bilo zanimanje že večje, je bil vzrok v tem, ker so pred tednom dni izšli španci na vročih berlinskih tleh proti preračunljivim Nemcem časten neodločen izid. Nogometni strokovnjaki v Italiji in pa tudi drugod po svetu so ves pretekli teden napovedovali, da bo srečanje med italijansko in špansko nogometno enajstoročko velik dogodek za najbolj izbirne športnike. V tej tekmi, so dejali, se bosta sešla enajstoriči, ki imata prav za prav enake prednosti, obe pa se odlikujeta po hitrosti in tehničnem znanju. Kdo bo zmagal, je bilo res veliko vprašanje. Včerajšnja tekma je tudi dala nekakšen odgovor na to, kdo si lahko lasti naslov evropskega prvaka, čeprav ni šlo v včerajšnji tekmi za to. Morda bi bila evropska enajstoričarja rekla tudi svojo besedo, če bi že šlo za evropsko prvenstvo, vendar pa je skoraj gotovo, da bi si prvo mesto spet osvojili »azzurri«.

Za to tekmo so se eni kakor drugi temeljito pripravljali. Pri vsem tem so imeli domačini za včerajšnjo tekmo nekaj prednosti domačega igrišča, domačega občinstva in pa mirnega odpočitka, dočim so morali španci potovati. Vendar pa vsa ta dejstva nikakor ne zmanjšujejo včerajšnjega velikega italijanskega uspeha.

Včerajšnja igra med Španijo in Italijo je bila v vsakem pogledu na višku. V tem so si vsi edini. Kakor smo že omenili, je bila tekma na velikem igrišču v San Siru. Prostori za gledalce so bili posebej pripravljeni, tako da je veliko in lepo borbo lahko gledalo 50.000 gledalcev. Mnogo gledalcev je prišlo tudi iz raznih drugih italijanskih krajev in pa nekaj tudi iz tujemstva. Saj je bila tekma v resnici vredna, da si jo je človek ogledal. Vojaške uniforme in rdeče mase članov španske kolonije so pozivljale pestro sliko na tribunah. Na visokih drogih sta vihrali španska in italijanska državna zastava. Tekmo je sodil nemški sodnik dr. Bauwens. To je bila zanj 80. mednarodna tekma, katero je sodil. Na častnih mestih na tribunah so bili odlični predstavniki obeh držav. Navzoči so bili člani španskega poslaništva, visoki predstavniki CONI-ja in italijanske nogometne zveze.

Pred začetkom je godba odigrala obe državni himni. Na tribuni so bili tudi ranjeni vojaki, med katerimi so prevladovali nemški letalci. Na igrišču

sta pritekli burno pozdravljeni obe enajstoriči v naslednjih postavah:

Italija: Griffanti-Foni, Rava-Depetrini, Andreolo, Campatelli-Biavati, Loich, Piola, Mazzola, Ferraris.

Španija: Martorell-Teruel, Ramon-Gabilondo, German, Mateo-Epi, Alonzo, Martin, Campos in Emilin.

Takoj v začetku so Italijani vzeli žogo v svoje proke. Igra je tekla kakor treba. Španska obramba je imela dosti dela, saj je pripadalo tri četrtine cele igre italijanskim enajstoricami. Tudi španci so uprizorili nekaj nevarnih napadov, ki pa so se ustavili že pri branilih. Italijanske vrste so bile vzorno povezane. V vratih se je spet izkazal Martorell, ki je pokazal nekaj sijajnih parad, tako da je žel splošno odobravanje. Italijanom se je sreča štirikrat namahnula. Štirikrat je obdelala žoga v mreži. Navdušenja gledalcev ni bilo na konca ne kraja.

Gole so zabili: v drugi minuti drugega polčasa Mazzola, takoj nato je zabil drugi gol Ferraris, biter tretjemu голу je bil Piola, zadnji gol je zabil Loich.

Španci tako visokega poraza niso zaslužili, saj so bili do drugega polčasa sijajni. Vendar pa ne gre oporekati prepričljive italijanske zmage.

S Hrvaškega

Hrvaški glasbeni zavod je sklenil na svoji zadnji seji, da bo dajal odslej vsako leto za najboljšo glasbeno delo denarno nagrado 2000 kun. Kakor je zavod najavil, bo izdal za letošnje leto reprezentativno delo najboljšega hrvaškega skladatelja.

Hrvaški bibliografski zavod je sklenil, da bo v drugem letu državnega obznanja izdal več posebnih književnih izdaj, katerih vsebina bo jasno prikazovala življenjsko moč mlade Nezavisne Države Hrvaške. Prvo tozadevno knjižno delo bo imelo naslov »Oče domovine govori«. V tem delu bodo zbrani vsi govori in dela dr. Ante Starčevića. Vse izdane knjige bodo izdelane kar najbolje.

Prevzemanje radijskih sprejemnikov tistih lastnikov, da na kr. kveturi niso vložili prošnje, da jih smejo obdržati, bo mestna občina po predpisu zaključila današnji ponedeljek ob 20. Kdaj bo začela sprejemati druge radijske aparate v shrambo, bo javljeno v dnevnikih o pravem času. Opozarjamo, da radijske sprejemnike prevzema v shrambo samo mestno poglavarstvo v II. nadstropju stare cukrarne na Poljanskem nasipu št. 40.

Neobjavljena pisma jezikoslovca o. Stanislava Škrabca: Odmevi črkarske pravde – Pripravljanje »izbranih spisov«

(2. 12. 1902.)

Veseli me, da si se me spomnil in da paziš na moje ljube prijatelje. Bežka in njegovo kompanijo. Seveda jaz ne bom mogel odgovorjati na vse zabavljice, ki so jih napisali zoper mene ali jih še bodo; nekoliko stvarnega odgovora, če Bog da, ne bom dolžan ostal, žal, da more še le časoma na vrsto priti. Zdaj bom skušal najprej tlešču kaj dopovedati, seveda, kolikor le mogoče prijazno, ne kakor bi se bal njegove sirovosti, ki jo je proti Streliču pokazal jako obilo, temuč ker je mož sicer jako nadarjen in nisem še popolnoma zgubil vsega upanja, da bi vtegnil naposled vendar le sprevideti svoje zmote in bi mogel ko profesor na učiteljsku mnogo koristiti, kakor more ko nasprotnik mnogo škoditi. Prava nesreča je, da ima tudi Bežek enako službo in sicer na pripravniški za učitelje, ki so natorno takim ničmernostim kakor je tisto blaženo elianje še bolj dostopne.

»Stranka pameti in pravice,« kakor jo imenuješ, bi seveda morala biti odločno na moji strani, ali žalibog da ta stranka v takih rečeh malo misli ali prav za prav vsaki posameznik misli, da sam vse to najbolje ve. Da bi Mohorjeva družba lahko mnogo vplivala, le pač res, ali tam ni moža, ki bi se mogel nani obrniti. Jezikoslovec pri odboru in menda popraviavec rokopisov le profesor Sket, Stajerc »prileškega« narečja, in ti so vsi bralci, dasiravno tudi tam ljudje v domačih takih besedah izgovarjajo v ne l.

(7. 5. 1904.)

... Kar se tiče moje neskončne pravde, moram res nekoliko odločnije nastopiti proti gospodom, ki služijo denar se svojo slovenščino, pa je premalo znajo in neumnostjo podpirajo. Tomiškega sem upal pridobiti, žal, da se mi je tudi skazilo...

(2. 7. 1913.)

... tudi v resnici nimam prav časa, dasiravno imam šole še samo tri ure na teden slovenščino. Za prihodnje sem se pa že tudi tem popolnoma odpovedal. Ta mesec doveršim 40. leto svoje tukajšnje šolmaistrije — dovolj je! Saj mi tudi oči ne dajo več! Z desnim očesom ne morem brati več nobene besede, le še z levim in ne vem, koliko časa bo še to zdržalo. Še pol leta in nekaj dni, pa dopolnim svoje 70. leto. Čas bo, da se odpravim na odhod v večnost. Če dosežem očetovo starost, bi bilo morda še kakih šest let. Dosti več si jih tudi ne morem želeti, zlasti če oslepim popolnoma.

Od »Matic« so mi res pisali, da žele izdati moje »izbrane spise«, seveda le jezikoslovne. Jaz sem tudi odgovoril, da jih bom skušal »izbrati«. Kdaj se izda, pa seveda ne vem ne jaz, ne Matica. Morda se le po moji smrti, in skoraj da bi bilo to najbolje, ker bi jaz raji kaj novega pisal, kakor pa stare reči »izbirati«. Pisati bi bilo še toliko, da bi ne zmanjkalo, ke bi tudi še več let živel. Seveda pa ne koristi dosti preganjati nove zmote, dokler ne zmagamo starih.

(Nadaljevanje.)

Seja upravnega odbora Pokrajinske podporne ustanove

Ljubljana, 20. aprila.

Pretekli petek popoldne ob šestih se je sestel upravni odbor Pokrajinske podporne ustanove. Predsednik je najprej prebral zapisnik o prejšnji seji, nato pa podrobno poročal o organizatornem delu, ki je bilo opravljeno v zadnjem času. Potem je poročal o načrtu za financiranje občinskih odborov. Sprejetih je bilo sedemdeset proračunov teh odborov.

Predsednik je nato seznanil navzočne s načinom, kako naj bi bilo urejeno podporno delovanje v Ljubljanski pokrajini, in sicer ali s podporami, ali pa z živilskimi in oblačilnimi boni.

Slednji je predsednik poročal tudi o opravljenem delu, iz katerega se vidi, da podporna organizacija v Ljubljani obeta vedno boljše uspehe.

Odbor je končno razpravljal o nekaterih vprašanjih, ki se nanašajo na osebe in na druge nortanje zadeve. Pri raznih točkah, ki so bile na dnevnem redu, so navzočni odborniki tudi spregovorili ter povedali svoje mnenje.

Brezplačen zdravniški pregled

Ljubljana, 17. IV. 1942-XX.

Visoki komisariat obvešča prebivalstvo, da bo splošna zdravstvena Avtokolona vršila brezplačno službo pri Gluhonemnici na Zaloški cesti 5 dne 20., 21., 22., 23., 24. in 25. aprila ter pri šoli na Grabnu, Čoljova cesta dne 27., 28., 29. in 30. aprila.

Kakor je znano ima ta Avtokolona zobozdravniški, učesni, radiološki, interni oddelek, oddelek za otroške bolezni ter oddelek za bolezni v ušesu, nosu in grlu.

Zdravljenja potrebni se lahko prijavijo na omenjenih mestih ob imenovanih dneh od 15. do pol 18. ure v svrhu brezplačnega pregleda in zdravljenja po specialistikah, ki so gornjim oddelkom dodeljeni.

Vremenska doba 40 mučnikov končana

Danes je končana vremenska doba 40 mučnikov, ki je bila v prvi vrsti važna za poljedelca. Splošen vremenski pregled od 10. marca do danes pokaže, da smo letos v naših krajih imeli skoraj polovico deževnih in polovico brezdeževnih, toplih in sončnih dni. Prvi dan, 10. marec, je bil jutraj meglen, pozneje lep in sončen. Zadnji dan bo skoraj enak prvemu. Jutraj so se po Barju vlekle prav nizke redke meglice. Začelo se je jasniiti in vse kaže, da bodo mučniki zaključili leto vreme na lep način. Davi je bilo pravo toplo, saj je že ob 7. uri termometer kazal +9° C, ko je bilo v nedeljo jutraj +6.8° C. Letos v aprilu smo imeli že 8 deževnih dni s 66.1 mm dežja, prav toliko deževnih dni je bilo lani aprila in 66 mm dežja. V dobi 40 mučnikov pa je bilo letos vsega 18 deževnih dni s 87.3 mm dežja. Vode so nizke. Slišno vreme, kakor je bilo v Ljubljani, je letos vladalo po vsej Ljubljanski pokrajini. Po nekaterih krajih je bilo deževnejše, drugod pa nekoliko toplejše. Splošno je bila letos ta doba ugodna za prva poljska dela, ki so povsod dobro napredovala. Zelo bogat dežja je bil Dvor pri Žužemberku, ko je letos marca v 3 dneh padlo 88 mm dežja. Nasprotno je bila Višnja gora na dežju rečna, saj je v 4 dneh tam padlo v marcu le 7.7 mm dežja.

Ljubljansko gledališče

Drama:
Ponedeljek, 20. aprila: zaprto.
Torek, 21. aprila, ob 17.30: »Konto X«. Red Torek.
Sreda, 22. aprila, ob 17.30: »Ifigenija«. Red Sreda.
Četrtek, 23. aprila, ob 17.30: »Vdova Rošinka«. Red Premierski.

Opera:
Ponedeljek, 20. aprila: zaprto.
Torek, 21. aprila: zaprto.
Sreda, 22. aprila, ob 17: »Madame Butterfly«. Red A.
Četrtek, 23. aprila, ob 17: »Orfei in Evridika«. Red Četrtek.

V četrtek, 23. t. m. bo prva letošnja uprizoritev Golarjeve veseloigre »Vdova Rošinka« v režiji Frana Lipaha. To delo spada med posebno popularne domače igre in je imelo tekom let na najrazličnejših domačih odrih veliko število repriz.

Opera pripravlja Mascagnijevo delo: »Priatelj Fries. Premiera bo proti koncu tega meseca. Pelj bodo: Suzo — Vidaličeva, Frica — Francel, cigana — Golobova, doktorja — Popov, Janeza — Dolničar, Federika — Kristančič, Katarino — Poličeva. Dirigent: D. Zebre, režiser: R. Primožič, inscenator: inž. Franz.

Na Prehranjevalni zavod še vedno prihajajo številne prošnje za službo. Ker pa so vsa mesta zasedena, ne bo mogoče v doglednem času namestiti nobenih novih moči. Zato se vsi morebitni reflektanti tem potom ponovno opozarjajo, naj ne računajo na zaposlitev pri Prehranjevalnem zavodu in naj ne vlagajo prošnji, ki bi se morale rešiti negativno.

Dal 15 al 30 aprile vengono emesse le nuove serie di

BUONI DEL TESORO NOVENNALI 5% A PREMI

Interessi e Premi esenti da ogni imposta presente e futura

PREZZO di emissione: L. 97.50 per ogni cento lire di capitale nominale, da versarsi sia in contanti che in cedole ammesse in sottoscrizione. PREMI: ciascuna serie di L. 1 miliardo di Buoni concorre annualmente a n. 116 premi per un ammontare complessivo di L. 4.800.000 mediante estrazioni semestrali.

Le sottoscrizioni si ricevono presso tutte le Filiali dei seguenti Enti e Istituti che fanno parte del Consorzio di emissione, presieduto dalla Banca d'Italia:

Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banca d'Italia — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare Cooperativa Anonima di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Popolare di Milano — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali di Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà — La Fondiaria Compagnia di Assicurazioni Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio:

Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Cattolica del Veneto — Credito Commerciale, Milano — Banco Santo Spirito — Banca Toscana — Banca Agricola Milanese — Banca Provinciale Lombarda — Banco di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Credito Romagnolo — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Banca Belinzaghi — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Varesino — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banco S. Paolo, Brescia — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banco Alto Milanese — Banca di Calabria:

Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca Popolare, Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Tutte le altre Casse di Risparmio, Banche e Banchieri, e Banche Popolari, iscritte alle Federazioni di Categoria, nonché gli Agenti di Cambio partecipanti alla Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio.

Od 15. do 30. aprila bodo emitirane nove serije

9 LETNIH 5% ZAKLADNIH BONOV s PREMIAMI

Obresti in Premije so oproščene sleherne sedanje in bodoče davčine

EMISIJSKA CENA: lir 97.50 za vsakih 100 lir nominalne glavnice, plačljivo ali v gotovini ali s kuponi, dopuščenimi za vpis.

PREMIJE: Na vsako serijo 1 milijarde lir bonov odpade letno 116 premij v skupnem znesku 4.800.000 lir, ki se žrebajo vsakih 6 mesecev. Vpisovanje se lahko opravi pri vseh podružnicah naslednjih ustanov in zavodov, ki pripadajo emisijskemu konzorciju, pod vodstvom zavoda Banca d'Italia.

Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banca d'Italia — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare Cooperativa Anonima di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Popolare di Milano — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali di Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà — La Fondiaria Compagnia di Assicurazioni Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio:

Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Cattolica del Veneto — Credito Commerciale, Milano — Banco Santo Spirito — Banca Toscana — Banca Agricola Milanese — Banca Provinciale Lombarda — Banco di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Credito Romagnolo — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Banca Belinzaghi — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Varesino — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banco S. Paolo, Brescia — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banco Alto Milanese — Banca di Calabria:

Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca Popolare, Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Vse ostale hranilnice, banke, bančniki in ljudske posojilnice, ki so včlanjene v zvezi bančne kategorije, kakor tudi menjalnični agenti, ki so člani družbe »Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio«.

S. S. van Dine KRIMINALNI ROMAN 46

»Še nismo končali, gospod narednik. Kakor sem že rekel Markhamu, sem šel sem samo s tem namenom, da ugotovim, kakšen okus za knjige je imel pokojni Tobija. Človek nikdar ne ve. Pokojni Tobija je določil kot dediča policijo. Pa poglejmo malo knjige, s katerimi se je bavil starec v svojih urah oddiha.«

Vance si je lepo očistil monokel in začel s podrobnim ogledovanjem. Stopil sem k njemu in čez njegovo ramo bral naslove knjig. Skoraj vzkljknul sem od presenečenja. Videl sem pred seboj dragoceno popolno zbirko knjig, v katerih pisal obravnavajo najraznovrstnejše zločine. V njih je bila razlaga vsakovrstnih zločinov, kakor so se odigravali. Stare razprave, ki so bile že davno razprodane in ki bi bile gotovo v največje veselje najzahtevnejšim prijateljem knjig, so se vrstile druga za drugo.

Zbirka pa se ni omejevala le na

razlage in proučevanja zločinov. Cel kup knjig je bil posvečen tudi duševnim boleznim, nauku o socialnih boleznih, samomoru, uboštvi, človekoljubju, kazenskim reformam, morfinizmu, psihološkim napakam, dvomnostim, tajni pisavi, nauku o strupih, načinu policijskega postopanja itd. itd. Knjige so bile pisane v vseh mogočih jezikih: v italijanskem, nemškem, angleškem, španskem, francoskem, švedskem, ruskem, nizozemskem in latinskem.

Vancejeve oči so kar gorele. Markham je kazal živo zanimanje, Heathov obraz pa je razodeval od silne nenavade presenečenja.

»Vollu se res ni treba čuditi, gospod narednik, je pripomnil Vance. »Kakšna izredna zbirka je to! Nisi zadovoljen, Markham, da ti je stara gospa dala ključ?«

Nenadno je umolknil, se obrnil proti vratom, dvignil roko in ukazal molk.

Tudi jaz sem slišal pritažen šum, kakor bi se kdo plazil ob okviru pri vratih. Nisem pa temu pripisoval posebne važnosti. Nekaj trenutkov smo prisluhnili in zadrževali sapo. Šum se ni ponovil. Vance je šel bližje k vratom, jih previdno odprl in pogledal ven. Na hodniku ni bilo nikogar. Vance je kak trenutek ostal na pragu, potem pa vrata spet zaprl in se vrnil k nam.

»Zdelo se mi je, kakor da nekdo prisluškuje pri vratih.«

»Tudi meni, je potrdil Markham, »morda Sproot ali sobarica.«

»Čemu se nad tem razburjate?« se je oglasil Heath.

»Ne vem, ne morem reči. Toda stvar mi gre na živce. Rajši ne bi sumil, da kdo vleče na ušesa naš pogovor. Utegne biti res, da koga prav posebno ima, da bi zvedel, kaj smo našli.«

»Na žalost, našli nismo nič pomembnejšega.«

»Ne glejte stvari tako črno, gospod narednik, mu je dajal poguma Vance in se vrnil h knjigam. »Te zbirke nas morajo še prav posebno zanimati.«

Vance je prižgal voščene žvrgalice drugo za drugo ter si natančno ogledal vse knjige. Pri drugi knjizni omari se je njegovo oko ustavilo na dveh velikih knjigah, ki si jih je šel potem natančneje ogledat še k oknu.

»Glejte, to sta edini dve knjigi, ki ju je nekdo bral še pred kratkim, je pripomnil.

»Kateri knjigi pa sta to?«

»Neka stara izdaja dveh knjig z naslovom »Handbuch für Untersuchungsrichter als System der Kriminalistik«, spisal profesor Hans Gross, ali po naše »Kriminalistični priročnik za preiskovalno sodnike...« Dragi Markham, se je posalil Vance, »gotovo cele noči nisi mogel spati, ker si si tako želel te izdaje.«

Vance je položil knjigi nazaj na svoje mesto ter potem nadaljeval s pregledovanjem. Nenadno se je sklonil in prižgal novo žvrgalico.

»Mnogo knjig, ki se bavijo z vsemi mogočimi stvarmi, ni na njihovem mestu, pač pa jih je nekdo premetaval. In tudi ni na njih niti trohice prahu... Poglejte, kakšne knjige so to. Strup: njih učinek in odkritje, spisal Alexander Wynter Blyth; Sodna medicina, Nauk o strupih in ljudska higiena, spisal John Glaister, vseučiliški profesor iz Glasgowa. In tu je potem delo Friedricha Brügelmanna: O živčevju ter šo Schwarzwaldova knjiga: Ohromelost živčnega izvora. Obe knjigi sta v nemškem izvirniku...«

»Da, da, vse to je zelo zanimivo!«

Vstal je in začel nemirno hoditi sem in tja po knjižnici.

»Ne, ni mogoče, je dejal slednjič. »Dr. Von Blon se v tem oziru že ni mogel lagati...«

Uganili smo, kaj je pri tem mislil. »Markham, je končal razgovor Vance, »vprašanje je čedalje bolj zamotano! Pojdi, gremo iz te zastrupljene sobe. Spregovorila nam je svojo strašno besedo. Zdal se moramo potruditi, da si jo razložimo in spustimo vsaj žarek svetlobe v to temo. Gospod narednik, ali hočete potegniti zavese, jaz pa bom medtem zložil knjige nazaj. Boljše je, da ne zapuščamo nobenih sledov o tem svojem obisku!«

XIX. poglavje.

Hromo strašilo.

Sreda, 1. decembra ob 16.30

Ko smo se vrnili v sobo gospe Greenejeve, je starka mirno spala. Nismo je hoteli buditi. Heath je vrnil ključ od knjižnice postrežnici z naročilom, naj ga da nazaj na prejšnje mesto. Potem smo se spet podali v pritličje. Čeprav je bila ura šele nekaj čez štiri popoldne, se je kljub temu že mračilo, saj je bil to zimski čas. Sproot se ni prižgal luči in v salonu je vladal tu-robní somrak. Molč v tej nesrečni hiši je bil neznošen. Pohiteli smo h klopi, kjer smo bili prej pustili površnike in smo si želeli da pridemo čimprej ven in spet zadihamo svobodni zrak.

Andrejčkov
Jože:

Žalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

553.

Aleš ni hotel kar tako prelivati krvi. Poslal je k divjakom Spanca z zahlevo, naj belega ujetnika spuste ali pa povedo, kje je, da ne bo nepotrebnega boja. Glasnik je stekel tja, a se je brž vrnil s sporočilom od glavarja, da v vasi ni nobenega belega jelnika,

554.

Že so se hoteli obrniti, da bi iskali Ferdinanda drugod, kar se iz gozda povrne krmar Jaka in pokaže lepo okovan žepni nož, ki ga je našel zapičenega v drevesu. Kapitan Robert ga je brž spoznal za Ferdinanda. Poglavar je lagal. Fant je hotel z nožem opozoriti reševalce nase!

555.

»Hej!« je zavpil zdaj Aleš in šloplil pred svoje vojake. »Ferdinand je tukaj! Še nocoj mora biti v naših rokah, če ne, bomo razdrli vas do zadnjega klinala!« Vojaki so mu navdušeno pritrdjevali, potem so šloplili v red in krenili proti vasi. Tudi divjaki so se bili že pripravili za boj.

Oblati za japonske padalce

Znanost je v veliki meri pomagala vojaku, da je zmogel tolikšne napore pri vojskovanju v tropskem peklu

V svojem poročilu, ki ga je te dni napisal nek tokijski časnikar, se bavi med drugim tudi z vprašanjem, kako so na pristojnih japonskih mestih znali poskrbeti za vse, tudi za primerno prehrano japonskega vojaka, da bo mogel zmagati vse napore in težave, ki nanje naletava pri vojskovanju v pravem tropskem peklu. Posebno pozornost pa je bilo treba posvetiti vprašanju zadostne oskrbe in prehrane padalcev, ki se morajo boriti navadno še pod težjimi okoliščinami kot pa drugi vojaki.

Kako so sedanja razglabljanja in znanstvena proučevanja usmerjena v to, da se zadovolje potrebe vojske, — piše v svojem poročilu tokijski časnikar — se je lepo pokazalo na zadnjem XIII. kongresu japonskega Društva za poljedelsko znanost. Glavna točka, ki so jo na tem kongresu obravnavali, je bila razprava o vprašanju prehrane japonskega vojaštva. Nenavadno zanimanje je pri tej priliki zbudilo poročilo, oziroma predavanje o hrani, kakšno mora po zamisli tistega predavatelja imeti japonski padalec.

Japonci so se poslužili padalcev v bojih za Celebes, vsaj za njegov severni konec, in na Sumatri, torej tam, kjer niso mogli računati z možnostjo, da bi bili dalj časa lahko oskrbljeni z vsem potrebnim zlasti s hrano, ki bo jo jim dovažala ostala vojska.

Zato je bilo zanje poskrbeti, da bodo vzeli s seboj vsaj za nekaj časa znatne količine živil, ki bi imela to prednost, da ne bi bila preveč težka, kajti sicer bi padalce pri njihovih nastopih preveč obremenjevala. Polkovnik, ki je na omenjenem kongresu poročal, oziroma predaval o tej stvari in ki se je z vprašanjem oskrbovanja vojske bavil že nad sedemdeset let, je bil imenovan za častnega doktorja knjižne fakultete na tokijskem vseučilišču.

Kakšna bodi padalčeva hrana

Iz njegovega predavanja posnemamo naslednje zanimive podrobnosti o zgoščenih hrani, ki je primerna za padalce. Ta hrana je zavita v oblat in obtoji iz riza ter pšenice, ki se jima doda tako imenovani sezam. Potem ji je primešan mesni izvleček, razne vrste suho sočivje, silačena fižolova moka, potem takoiimenovani »nori«, japonska narodna jed, ki je tam že stoletja v navadi, ter izvleček posušenih morskih zelišč, ki vsebujejo razne alkalije, sodo in jod. Iz 200 gramov teh primesi se lahko pripravi celoten in izredno tečen obed. Prej so poskušali z raznovrstnimi drugimi jedmi, ki so jih povzeli od tujecev in ki so vsebovala predvsem mnogo železa, pa se je izkazalo, da je na zgoraj opisani način pripravljena jed dosti boljše in izdatnejša, za japonskega vojaka pa še prav posebno primerna.

Kolera, tifus, črne koze, malarija

Tudi na kongresu zdravnikov, ki se bavijo v prvi vrsti s tropskimi boleznimi, je bilo reševanje vprašanj vojaškega značaja na prvem mestu. Na njem je polkovnik Ohada, načelnik zdravstvenega oddelka v japonskem vojnem ministrstvu, poročal, da je zdravstveno stanje japonskega vojaštva na vzhodnoazijskih bojiščih, kjer je bila nevarnost pred različnimi epidemijami še zlasti velika, kar najboljše. Dejal je med drugim: »Ker domačini v teh deželah ne poznajo nobene zdravstvene službe, razsajajo med njimi hudo kolera, tifus, črne koze in malarija. Zlasti slednja je zelo močno razširjena. V Indokini na primer ima 70% vseh bolnikov malarijo in na tej bolezni jih tam, kakor tudi v Siamu in v Birmaniji, izredno mnogo umre. Po bolnišnicah na Malajskem polotoku je stalno najmanj po 30.000 bolnikov, ki imajo malarijo, v Nizozemski Indiji pa je po tej bolezni okuženih 75% ljudi. Črne koze so se razpasle najhujše prav v tistih

deželah, kjer so se vojskovali in se še vojskujejo japonski vojaki, to je v Siamu (zlasti v južnem delu), v Nizozemski Indiji in v Birmaniji. Takrat, ko so Japonci kovali načrte za sedanjo vojno — je dejal polkovnik Ohada — so računali s tem, da bodo mnogo vojaštva pobrale nalezljive bolezni. Zgodilo pa se je drugače, kot smo se bali, da se bo. Število tistih, ki so jih kužne bolezni pobrale ali ki so vsaj na njih težje zboleli, je bilo dosti manjše, kot pa smo računali.

V vsakem oziru slavna stran zgodovine

Naravnost redki so primeri težjih obolenj. Le nekaj ducatov primerov je bilo, da so vojaki zboleli na tifus, primera kolere pa ni bilo niti enega. Najbolj nas je skrbel malarija. Povprečno pa niti dva vojaka, na vsakih tisoč, nista dobila te bolezni. To je vsekakor izredno malo, če upoštevamo, da so se boji odigrali v deželah, ki so malariji zaradi ogromnih tropskih močvirij, kakršnih menda ni nikjer več na svetu, najbolj podvržene. Z eno besedo, vojno v jugovzhodni Aziji je treba smatrati za slavno stran zgodovine ne samo zaradi zmag obojestrane, pač pa tudi v pogledu japonskega vojnega zdravstva, na katero je lahko ponosna vsa japonska znanost.

Odločno zatrjujejo, da je nekdo moral v njihovo škodo prav na najbištevnejših mestih pokvariti tisto gramofonsko ploščo. Sodišče naj zdaj ugotovi, če je res kdo to storil, kdo je bil tisti zlikovec in kakšne namene je pri tem imel. Najbrž se nenavadno zamotane uganke ne bo znalo pravilno rešiti in bo pač moralo oporoko zavreči ter samo odmeriti pravične zapuščinske deleže med tiste, ki imajo do njih pravico.

Za 8100 lir tri vreče... pepela

Kako se tihotapstvo, ali recimo kupovanje prepovedanega blaga, včasih hitro maščuje, ter kaznuje tiste, ki se kar nič nečesto zamenjajo za stroge predpise glede omejitve živili, dokazuje naslednji primer o katerem poročajo iz italijanskega kraja Britonto. Tam so neka Michela in Grazia Chirico, Filomena in Vincenzo Muschietto ter Carmela Gratale tako reko v brk vsem določbam glede omejitve živili, sklenili na skrivaj z nekim Lozitom, ki je bil že večkrat prej kaznovan, lepo kupčijo, vsaj zdelo se je, da ne bo napak. Kupili so od njega tri vreče moka, za katero so mu odšteli čedno vsoto 8.100 lir. Bridko pa so se razočarali, ko so tiste tri vreče odvezali. V njih namreč ni bila moka, pač pa čisto navaden pepel, ki ga je bil goljuf prejel na drobno zmel, da se vrečam ne bi že na zunaj kaj poznalo, da v njih ni moka, pač pa nekaj dosti manj vrednega in razveseljivega, čeprav ne racionalnega. To je bila ena kazen za greh, drugo pa je odmerilo še sodišče.

EIAR - Radio Ljubljana

Ponedeljek, 20. aprila: 13. Napoved časa; poročila v italijanski. — 13.15 Poročilo vrhovnega poveljstva oboroženih sil v slovenščini. — 13.20 Filmska glasba; orkester Cetra vodi dirigent Barzizza. — 14. Poročila v italijanski. — 14.15 Radijski orkester, vodi dirigent D. M. Šijanec: Slovenska glasba. — 14.45 Poročila v slovenščini. — 17.15 Koncert violinista Alberta Dermelja in pianista Marijana Lipovška. — 19. »Govorimo italijansko«, poučuje prof. dr. Stanko Leben. — 19.30 Poročila v italijanski. — 19.45 Lahka glasba. — 20. Napoved časa, poročila v italijanski. — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. — 20.30 Pesmi vojne časa. — 20.40 Simfonično-vokalni koncert, vodi dirigent Armando La Rosa Parodi, sodelujeta sopranistka Jolanda Magnoni in tenorist J. Lauri-Volpi. — 21.45 Cvet pesmi. — 22.15 Koncert Adamičevega orkestra. — 22.45 Poročila v italijanski.

Slika presv. Srca Jezusovega v vsako slovensko hišo! Kupite jo, stanete 3 lire!

Edinstvena oporoka na gramofonski plošči

Vse, kar je nebištevnege, se sijajno sliši, a glavni dedič se s samim škripanjem gramofonske šivanke ne morejo zadovoljiti

Splošni napredek, ki se z njim sedanjí Slovci zares lahko postavlja na vseh poljih svojega udejstvovanja, nam je prinesel mnogo lepih izumov. In res nimamo nobenega razloga, zakaj se jih ne bi poslužili, celo v primeru, kadar pišemo oporoko. To pač lahko trdimo vsaj o baronu Stanislavu Kieberu, ki je pred nedavnim umrl v Budimpešti in zapustil edinstveno oporoko, svojevrstno ne toliko po vsebini kot po zunanji obliki. Za zdaj o tej zanimivi oporoki še ni mogoče reči končne besede, pač pa bodo z njo imeli najbrž še precej opravka madžarski sodniki in odvetojci. Kaj takšnega, gotovo se niso obravnavali pred nobenim madžarskim sodiščem in morda tudi še kaj drugod na svetu ne. Baronu Kieberu je to, kar je zaslužilo, da se mu počasi približuje smrt, porodila izvirna misel, da bi svojo oporoko posnel enostavno na gramofonsko ploščo. Tako pač ne bi mogel nihče dvomiti, da je bilo tisto, kar je baron Kieber govoril v fonograf, res njegova poslednja volja in želja. Ko pa so po smrti barona Kiebera ono gramofonsko ploščo, ki je gotovo med najslavnejšimi, navili, da bi se prepričali, kaj oporoka vsebuje, ni bilo vse tako sijajno kot so pričakovali. Prvi del oporoke, v katerem je pokojnik dal nekaj nasvetov svojim sodnikom ter navedel nekaj volil za uslužbenstvo,

se je na gramofonski plošči odlično slišal in je bil zato vsem popolnoma jase. Ko pa je šivanke nad ploščo priplesala do bištevnege dela, to je do tja, kjer je pokojnik povedal, kako naj se razdeli glavna njegova zapuščina, se je slišalo samo še zmede, no škripanje in cviljenje. Noben navzočih dedičev ni mogel razločno slišati, kakšen delež mu je bogati baron na smrti postelji namenil. Slišali so le nekaj pretiranih stavkov brez prave zveze. Se nekam dobro so se slišala imena posameznih dedičev, popolnoma nemogoče pa je bilo razločno slišati, kakšno vsoto je temu ali onemu Kieber zapustil. Nekako takole je škripalo: »Zapuščam svojim dragim vnukom Ticiju, Gaju in Semproniju znesek krrrrr... srrrrr... nečakinj... vsoto... srrrrr... liili... itd.« Ko je šivanke začela plesati po zadnjih krogih na plošči, pa je postal glas začuda spet čisto razločen in slišalo se je na primer jasno, da je pokojnik zapustil neki bolnišnici prav precejšnjo vsoto denarja. Vse tisto, kar se ni nanašalo na neposredne dediče, je bilo na gramofonski plošči naravnost sijajno posneto, kar pa je bilo v oporoki bištevnege, je bilo samo nerazločno škripanje.

Razumljivo je, da najbližji pokojnikovi svojci niso mogli biti s takšno oporoko zadovoljni in so sklenili poiskati pravico na sodniji. Vložili so tožbo.

vosti staršev. Ko pride Korenček blizu, jih skoraj nič več ni ostalo.

»Kako,« pravi gospa Lepicova, »ti praviš gospodu Lepicu še vedno »papa«, ko si že toliko star? Reci mu »oče« in sezi mu v roko, to je bolj moško.«

Potem ga poljubi enkrat na čelo, da ne vzbudi zavisti. Korenček je tako vesel, ko se vidi na počitnicah, da joka. In je večkrat tako, večkrat kaže na zunaj ravno nasprotno od tistega, kar čuti v svojem srcu.

Ko se vračajo v šolo (začetek je določen za ponedeljek zjutraj, 2. oktobra; začeli bodo z mašo v čast Sv. Duha) in se prav od daleč zaslišijo kraguljčki poštnega voza, plane gospa Lepicova nad svoje otroke in jih stisne v objem. Korenčka ne razjame. Potrpežljivo čaka, da pride vrsta nanj, a že izteza roke proti jermenom, ki vise s strehe poštnega voza. Slovo ima že kar pripravljeno in je tako zelo žalosten, da proti svoji volji popeva.

»Zbogom, mati,« reče dostojanstveno. »Glej si ga,« pravi gospa Lepicova, »kdo pa misliš, da si, šema? Kaj bi ti veljalo, če bi mi rekel »mama« kakor vsi drugi? Kdo je še kaj takega videl? Mlečen je še okoli ust in smrkv pod nosom, pa se hoče delati izvirnega!«

Vendar ga poljubi enkrat na čelo, da ne vzbudi zavisti.

Peresnik.

Zavod sv. Marka, kamor je spravil gospod Lepic Feliksa in Korenčka, vzgaja srednješolce. Štirikrat dnevno gredo učenci po isti poti v licej in nazaj. Pot je zelo prijetna, kadar je lepo vreme, kadar pa dežuje, je tako kratka, da se mladi fantje bolj osvežijo kakor pa zmojijo. Tako jim je v zdravje od enega konca leta do drugega.

Ko se ta dopoldan vračajo iz liceja, drsajo z nogami po tleh in se gnetejo kakor ovce, zasliši Korenček, ki stopa s sklonjeno glavo:

»Korenček, pogledj tam spodaj svojega očeta!«

Gospod Lepic rad preseneti svoja fanta. Pride, ne da bi prej pisal, in zagledaš ga na lepem, kako stoji na pločniku na nasprotni strani, na uličnem vogalu, drži roke na hrbtu in cigareto v ustih.

Korenček in Feliks se spustita iz vrst in stečeta k svojemu očetu.

»Zares!« pravi Korenček. »Tega si pa nisem mislil, da boš ti prišel!«

»Ti misliš name, kadar me vidiš,« reče gospod Lepic. Korenček bi rad odgovoril nekaj ljubeznivega, pa ne najde nič, tako je prevzet. Privzdignil se je na preste in poskuša poljubiti očeta. Prvič se mu dotakne brade s koncem ustnic. A gospod Lepic nekam samogibno privzdigne glavo, kakor da bi se mu umaknil. Potem se skloni in se spet umakne in Korenček, ki je meril na njegovo lice, ga zgrehši. Mimogrede se dotakne le nosu. Poljubi v prazno. Ne prizadeva si več. Zmeden je in si poskuša razlagati ta čudni sprejem.

»Ali me moj ata ne ljubi več?« si pravi. »Videl sem, kako je poljubil Feliksa. Sklanjal se je k njemu, namesto da bi se mu umaknil. Zakaj se pa meni izmika? Ali hoče, da se mi zavist vzbudi? Vsakokrat to opažam. Če sem tri mesece zdolga, se mi že sila toži po starših. Ohljudbam si, da bi jim skočil okoli vratu kakor mlad kuža. Pojedli bi se od ljubkovanja. Ko pa pridejo, vse oledeni v meni.«

Njegove žalostne misli ga obdajajo, zato raztreseno odgovarja vprašanjem gospoda Lepica, ki ga bara, ali se z grščino kaj razumeta.

Korenček: »Kakor je. Prevod iz grščine je lažji kakor prosti spis, ker pri prevodu lahko ugibaš.«

Gospod Lepic: »In nemščina?«

Korenček: »Zgovarjava je zelo težka, papa.«

Gospod Lepic: »Hudimana! Če bo vojska, kako se boš tpepel s Prusi, ne da bi znal njihov jezik?«

J. RENARD

ROMAN GRDEGA OTROKA

Dvigne roke v zrak in se drži resno, ker ve, da ne laže. Gospa Lepicova odpre kredenco. Korenček začne naglo dihati. Gospa Lepicova potisne roko do rame v kredenco in počasi, skrivnostno potegne na dan pipo iz rdečega sladkorja na rumenem papirju.

Korenček brez oklevanja zažari od veselja. Ve, kaj naj stori. Brž, brž hoče kaditi vpiro svojih staršev in vpiro zavistnih pogledov (vsakdo pač ne more imeti vsega!) brata Feliksa in sestre Ernestine. Pipo iz rdečega sladkorja prime samo z dvema prstoma, izboči prei, nagne glavo na levo. Zaokroži usta, lica se mu udno in močno in glasno potegne vase.

Potem ko je pihnil od stropa mogočen oblak dima, reče: »Dobra je, dobro vleče.«

Domov in zdoma.

Gospoda Lepicova mlajša in gospodična Lepicova pridejo na počitnice. Ko skoči Korenček iz poštnega voza in ko šele od daleč vidi svoje starše, se sprašuje:

»Ali naj jima zdajle stečem nasproti?«

Obotavlja se:

»Prezgodaj je, zasopel bi se. Nobene stvari ne smem pretiravati.«

Spet odlaga:

»Stekel bom od todle... nak, od ondod...«

Vprašuje se:

»Kdaj naj se odkrijem? Katerega naj najprej poljubim?«

A Feliks in Ernestina sta ga prehitela in si delila ljubezni-